

Številka: EG-0831/1995-102
Datum: 14.11.2024

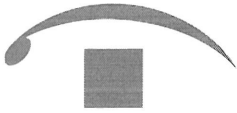
Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS), Območna enota Celje, Glavni trg 1, 3000 Celje, izdaja na podlagi 1. točke drugega odstavka 84. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE; v nadaljevanju: ZVKD-1), na zahtevo Občine Vransko, Vransko 59, 3305 Vransko, ga zastopa projektantsko podjetje ELEMENT +, arhitekturno projektiranje d.o.o., Brezje ob Slomu 16, 3232 Ponikva, v zadevi izdaje kulturnovarstvenega soglasja naslednje

KULTURNOVARSTVENO SOGLASJE

1. Investitorju Občini Vransko, Vransko 59, 3305 Vransko (v nadaljevanju: investitor), se izdaja kulturnovarstveno soglasje **za Obnovo in oživitev Schwentnerjeve hiše na Vranskem**, (arhitekturna prilagoditev za povečanje dostopnosti objekta obiskovalcem, konservatorsko-restavratorska dela, delna obnova notranjih opleskov in dekorativnih stenskih poslikav, zamenjava dotrajanih električnih napeljav, delna razširitev ogrevanja, nova notranja oprema TIC-a in digitalna rešitev za večjo prepoznavnost in atraktivnost kulturnega spomenika, zunanja ureditev z izvedbo nove vrtno ograje in vzpostavitev novega dostopa na vrt), na naslovu Vransko 25, kar predstavlja poseg v kulturni spomenik **Vransko-Hiša Vransko 25 (EID 1-10421)**, ki leži tudi v območju registrirane nepremične dediščine **Vransko - Schwentnerjeva domačija (EID 1-14303)** in naselbinskega spomenika **Vransko - Trško naselje (EID 1-10979)**, parcelna št. 103/4 k.o. Vransko, po projektni dokumentaciji:

1. OBNOVA IN OŽIVITEV SCHWENTNERJEVE HIŠE, Idejni projekt IDP, št. 24-011, pripravilo projektantsko podjetje ELEMENT +, arhitekturno projektiranje d.o.o., Brezje ob Slomu 16, 3232 Ponikva, zanj Marjeta Fendre, univ.dipl. inž.arh., september 2024,
2. OBNOVA IN OŽIVITEV SCHWENTNERJEVE HIŠE, PZI, št. 24-011, 1-Načrt arhitekture, št. 24-011, pripravilo podjetje ELEMENT +, arhitekturno projektiranje d.o.o., Brezje ob Slomu 16, 3232 Ponikva, zanj Marjeta Fendre, univ.dipl. inž.arh., oktober 2024; PZI- 4 Načrt strojnih inštalacij in opreme št. 39/24, pripravilo podjetje PROJEKT FORMA d.o.o., Začret 46b, 3202 Začret, zanj Robert Vrečko, u.d.i.s., oktober 2024; 3 Načrt s področja elektrotehnike PZI- 3.1 –Načrt električnih inštalacij in električne opreme, št. E-43/2024, pripravilo podjetje GP2 PROJEKT d.o.o., Zabukovje1, 3213 Frankolovo, zanj Primož Gorišek dipl.inž.el., oktober 2024,
3. Konservatorsko-restavratorski projekt Vransko-Schwentnerjeva hiša EID 1-10421, pripravila Saša Snoj, višja konservatorica-restavratorica, september 2024,
4. pooblastilo investitorja z dne 1.10.2024,
5. izjava glede obveznosti pridobitve gradbenega dovoljenja, pripravilo projektantsko podjetje ELEMENT +, arhitekturno projektiranje, d.o.o. Brezje ob Slomu 16, 3232 Ponikva.

Poseg se dovoli v obsegu in na način, kot je določeno v kulturnovarstvenih pogojih št. EG-0831/1995-70, NP z dne 17.12.2018 in skladno s Konservatorskim programom za obnovo objekta Vransko 25-Schwentnerjeva hiša, št. 02-98-ZRD-02-248, z dne 29.11.2000.

2. Ker vseh detajlov izvedbe gradbeno-sanacijskih in konservatorsko-restavratorskih del v fazi priprave kulturnovarstvenih pogojev/Konservatorskega programa oz. priprave projektne dokumentacije ni bilo mogoče predvidevati ali definirati, morajo biti le-ti usklajeni in pisno potrjeni s strani ZVKDS OE Celje pred samo izvedbo del.

Ob izvedbi gradbeno-sanacijskih in konservatorsko-restavratorskih posegov lahko pride do novih znanstvenih spoznanj in ugotovitev, kar lahko spremeni metode, uporabljene materiale in obseg posegov. V tem primeru ZVKDS, OE Celje izda dopolnitev kulturnovarstvenih pogojev.

3. Gradbeno sanacijske in konservatorsko-restavratorske posege na kulturnem spomeniku lahko izvajajo le usposobljeni izvajalci z referencami na objektih kulturne dediščine. Skladno s 1. alinejo 1. odstavka 12. člena Sklepa o ustanovitvi Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine (Ur.l.RS, št. 65/08 in 54/14) potrjuje reference projektantov in drugih specializiranih del v okviru ugotavljanja strokovne usposobljenosti izvajalcev po 3. odstavku 29. člena ZVKD-1 generalni konservator.

4. Če se na območju ali predmetu posega najde arheološka ostalina, mora najditelj/lastnik zemljišča/ drug stvarnopravni upravičenec na zemljišču ali njegov posestnik/ investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS (prvi odstavek 26. člena ZVKD-1). V primeru najdbe arheološke ostaline mora investitor za predmetni poseg v skladu z 31. členom ZVKD-1 pridobiti tudi posebno kulturnovarstveno soglasje pri Ministrstvu za kulturo, Maistrova 10, 1000 Ljubljana.«

5. Pričetek del mora biti pisno ali po elektronski pošti (tajnistvo.ce@zvkd.si) prijavljen ZVKDS, OE Celje vsaj 5 delovnih dni prej, da bomo lahko pravočasno zagotovili strokovni nadzor, ki ga Zavod izvaja v okviru svoje redne dejavnosti.

6. Če na območju ali predmetu posega obstaja ali se najde arheološka ostalina, mora investitor od Ministrstva za kulturo Republike Slovenije pridobiti kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev dediščine.

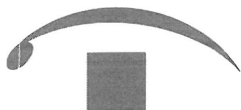
7. Kulturnovarstveno soglasje preneha veljati po poteku dveh let od njegove pravnomočnosti.

8. Stroški organu v tem postopku niso nastali; investitor sam krije svoje stroške postopka.

Obrazložitev:

Prvi odstavek 28. člena ZVKD-1 določa, da je kulturnovarstveno soglasje treba pridobiti za poseg v spomenik, za poseg v vplivno območje spomenika, če to obveznost določa akt o razglasitvi, in za poseg v registrirano nepremično dediščino, če to določa prostorski akt. Po 29. členu ZVKD-1 je treba pred izdajo kulturnovarstvenega soglasja pridobiti kulturnovarstvene pogoje ZVKDS.

ZVKDS, Območna enota Celje, Glavni trg 1, 3000 Celje, je dne 8.11.2024 prejel zahtevo pooblaščenca investitorja za pridobitev kulturnovarstvenega soglasja za obnovo in oživitev Schwentnerjeve hiše na Vranskem, kar predstavlja poseg v kulturni spomenik **Vransko-Hiša Vransko 25 (EID 1-10421)**, ki leži tudi v območju registrirane nepremične dediščine **Vransko - Schwentnerjeva domačija (EID 1-14303)** in v območju naselbinskega

spomenika **Vransko - Trško naselje (EID 1-10979)**, parc. št. parcelna št. 103/4, k.o. Vransko. Investitor je zahtevi priložil projektno dokumentacijo, navedeno v 1. točki izreka.

Pri preizkusu vložene zahteve je bilo ugotovljeno, da je ta popolna.

V teku priprave projektne dokumentacije je bilo na terenu opravljenih več usklajevalnih terenskih sestankov in ogledov z investitorjem, projektanti in izvajalci, na katerih so bili usklajeni posamezni detajli predvidenih del.

Iz prejete vloge je razvidno, da Občina Vransko s projektom »Obnove in oživitve Schwentnerjeve hiše« kandidira na **Javnem razpisu za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanje kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem-kohezijska regija Vzhodna Slovenija« (JR-EKP-KS 2024-28)«.**

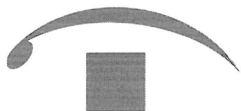
Predmet projekta je delna obnova objekta Schwentnerjeve hiše, ki obsega manjše arhitekturne prilagoditve za povečanje dostopnosti objekta: izvedbo novega vhoda v objekt preko vrtno strani, ki je namenjen vsem obiskovalcem, vključno z gibalno ali drugače oviranimi osebami; izvedbo novih ustrezno dimenzioniranih vrtnih ograjnih vrat in vhodnih vrat v poročno dvorano, izvedbo dostopa brez funkcionalnih ovir - izvedbo nove klančine; konservatorsko-restavratorska dela: delno obnovo notranjih opleskov in dekorativnih stenskih poslikav, zamenjavo dotrajanih električnih napeljav, delno razširitev ogrevanja objekta za zmerno temperiranje prostorov, izdelavo nove notranje opreme TIC-a, zunanjo ureditev, ki obsega nujne posege na vrtni strani objekta, izvedbo prenove obstoječega betonskega tlaka neposredno ob objektu z ustrezno prilagoditvijo nivelacije tlaka, novo kovano ograjo in novo urbano opremo.

V sklopu projekta se bo izvedla tudi digitalizacija projekta in nujni posegi za izboljšanje dostopnosti za invalide oziroma za osebe z različnimi nezmožnostmi: digitalne rešitve za večjo prepoznavnost in atraktivnost kulturnega spomenika: VR očala s prikazom vseh prostorov hiše v pritličju in nadstropju ter prikazom zanimivih vsebin iz življenja Lavoslava Schwentnerja, aplikacija za obogateno resničnost (AR) z dodatnimi informacijami o zgodovinskih artefaktih v Schwentnerjevi hiši za uporabo na mobilnih telefonih, organizacija literarnih delavnic in dogodkov pa bo ustvarila dinamično kulturno okolje, kjer se bodo obiskovalci aktivno vključevali v ustvarjanje in interpretacijo kulturne dediščine.

Pomen in ocena ogroženosti:

Obnova in revitalizacija Schwentnerjeve hiše na Vranskem je nujna, saj predstavlja rojstno hišo Lavoslava Schwentnerja, ljubljanskega knjigarnarja in založnika, ki velja za utemeljitelja sodobnega založništva na Slovenskem ter pomembnega podpornika predstavnikov slovenske moderne in njenih sopotnikov, med njimi pesnikov, pisateljev, esejistov kot so Ivan Cankar, Oton Župančič, Dragotin Kette, Josip Murn, Ivan Prijatelj, Anton Aškerc in drugi. Poleg založništva je L. Schwentner skrbel tudi za likovno podobo knjig in pri tem sodeloval s številnimi sodobnimi slikarji kot so Rihard Jakopič, Ivan Grohar, Matija Jama, Hinko Smreka. Prav tako je izdal glasbena dela in sodeloval s takratnimi glasbenimi ustvarjalci (Josip in Gustav Ipavec, Risto Savin, Lajovec...).

Muzejsko prezentirana trška hiša ima visoko kulturno-zgodovinsko in ambientalno vrednost, saj predstavlja kvaliteten primer intaktno ohranjene nadstropne trške hiše zgrajene v 1. polovici 18. stoletja, z ohranjenim večjim delom pripadajočega vrta. Njeno arhitekturno zasnovo dopolnjuje v celoti ohranjen notranji interier s stilnim pohištvom in opremo iz 19. ter prvih desetletij 20. stoletja. Hiša priča o načinu življenja statusno pomembne družine Schwentner, ki se je v zgodovino lokalnega in širšega okolja vpisala kot družina pomembnih trgovcev, županov in

založnikov. Lavoslav Schwenter se je vrnil na Vransko po 2. svetovni vojni in v hiši živel vse do svoje smrti.

Investitor občina Vransko je v preteklih letih z lastnimi sredstvi uspela obnoviti streho in fasado s stavbnim pohištvo, medtem ko posamezni notranji muzejski prostori in prostori za poroke ter manjše kulturne dogodke delujejo umazano in zanemarjeno. Na stenah in stropovih so vidne razpoke, dekorativne stenske poslikave so na določenih delih obledele in zabrisane, posamezni deli ometov zaradi dotrajanosti odstopajo od zidne osnove. Posledično se zaradi preperelosti materialov v prostorih povečuje vlažnost, kar predstavlja negativen dejavnik za originalno muzejsko prezentirano opremo (stilno pohištvo, tepihi, stenske obloge, slike, kipi, luči...).

Zaradi stare in dotrajane električne napeljave obstaja nevarnost vžiga in posledičnega uničenja originalnih interierjev z opremo. Ker je Schwentnerjeva hiša z muzejsko ureditvijo javno dostopna, je prav tako pomembna ureditev večje dostopnosti z ureditvijo preboja proti vrtu v zalednem delu hiše z novo, oblikovno primernejšo ograjo, ureditvijo ustreznih sanitarij in digitalizacije, ki bo približala vsebino muzejske postavitve in zgodovino družine Schwentner tudi gibalno oviranim osebam.

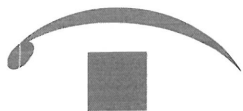
Zaradi zagotavljanja ustrezne temperature za muzejsko prezentirano opremo, javne rabe objekta in ker je v pritličnem delu urejena tudi pisarna TIC Vransko, je potrebno v prostorih urediti tudi ogrevanje z električnimi radiatorji.

Schwentnerjeva hiša na Vranskem je razglašena za spomenik lokalnega pomena z *Odlokom o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov v Občini Žalec, Ur.l. RS, št. 89/98-4682, 43/2000-2059, 124/2003 (popravek)*, ki v 6. členu določa, da so natančne oznake razglašanih kulturnih in zgodovinskih spomenikov, lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev, režimi varstva ter razvojne usmeritve navedene v »*Strokovnih osnovah za razglasitev kulturnih in zgodovinskih spomenikov v Občini Žalec*«, elaborat št. 02-2036/1-97, ki ga je izdal Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine v Celju.

Ker v *Odloku o razglasitvi* za objekt ni mogoče razbrati natančnega obsega varstvenega režima, je potrebno upoštevati splošni varstveni režim, ki je določen v 1. točki 134. člena ZVKD-1. Navedeni kulturnovarstveni režim določa, da če je v aktu o razglasitvi nepremičnega spomenika, ki je začel veljati pred uveljavitvijo tega zakona, varstveni režim določen na način, iz katerega se ne da razbrati njegovega obsega, za posamezne spomenike veljaven naslednji splošni varstveni režim. Varujejo se zunanje značilnosti kot so gabariti, zasnova pročelij, tlorisni razporedi, značilni naravni in umetni materiali ter konstrukcijske značilnosti, ustrezna namembnost, značilna pojavnost v prostoru, arheološke plasti in razmerje spomenika in posebej njegovo vplivno območje. Če je kot spomenik zavarovan zgodovinski park ali vrt, se varujejo parkovna ali vrtna zasnova, način zasaditve, oblikovani naravni elementi, objekti in pritikline, namenjeni uporabi in olepšanju.

Schwentnerjevo domačijo sestavljajo hiša s trgovino, kapelica in bivše gospodarsko poslopje, sedaj nova stanovanjska hiša. Domačija je zasnovana v 18. stol. in je bila dom založniške družine Schwentner. Domačija obsega objekte Vransko 25 in 25a. Hiša Vransko 25b ni kulturna dediščina.

Zanjo velja varstveni režim, določen v *Odloku o Občinskem prostorskem načrtu Občine Vransko (Ur. l. RS, št. 38/2008)*. v 17. členu je določeno, da je sestavni del odloka kulturna dediščina, registrirana po predpisih o kulturni dediščini, razvidna iz strokovnih podlag s področja varstva kulturne dediščine (Strokovne zasnove varstva kulturne dediščine št. NC 720/05). Vse registrirane enote kulturne dediščine, njihova vplivna območja in območja kompleksnega varstva kulturne dediščine so razvidne iz zgoraj navedenih strokovnih podlag. Varstveni režim za stavbno dediščino določa varovanje tlorisne in višinske zasnove (gabariti),

gradiva (substanca) in konstrukcijske zasnove, oblikovanost zunanjsčine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, stavbno pohištvo, barvo, detajli itd.), funkcionalne zasnove v notranjem in pripadajočem zunanjem prostoru; komunikacijske in infrastrukturne navezave na okolico (pripadajoči odprti prostor z niveleto površin ter lego, namembnostjo in oblikovanostjo pripadajočih objektov in površin, odnos do drugih objektov na parceli in do sosednjih stavb), prostorski kontekst, pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih objektih - cerkvah, gradovih, znamenjih itd). Varuje se tudi širša okolica objekta, ki zagotavlja funkcionalno integriteto varovane stavbne dediščine v širšem prostoru brez motečih prvin.

Vransko je naselje z gručasto oblikovanim središčnim delom in obcestno zasnovo v zahodnem izteku. Omenja se že v 12. stoletju. Trške pravice je dobilo leta 1868. Za spomenik naselbinske dediščine velja varstveni režim, določen v *Odloku o razglasitvi naselja Braslovče, historičnega jedra naselja Petrovče, naselja Vransko in starega trškega jedra naselja Žalec za kulturne spomenike* (Uradni list SRS, št. 20/89-1051). Ker je varstveni režim v *Odloku* določen na način, iz katerega se ne da razbrati njegovega obsega, je potrebno upoštevati 134. člen *Zakona o varstvu kulturne dediščine ZVKD-1d* (Ur. l. RS 16/2008), ki določa: naselbinski spomeniki: varujejo se morfološka zasnova in parcelacija naselja, javni prostori in njihova oprema, ulične fasade in strehe v njihovi materialni pojavnosti in barvni skladnosti, gabariti, meje in silhete naselja.

ZVKDS je na podlagi navedene zahteve investitorja ugotovil, da je poseg skladen z varstvenim režimom in izdelanim Konservatorskim programom ter izdanimi kulturnovarstvenimi pogoji. Z izdanim kulturnovarstvenim soglasjem dovoli, da se dela izvedejo v obsegu in na način, kot je določeno v priloženi projektni dokumentaciji.

Ker vseh detajlov izvedbe gradbeno-sanacijskih in konservatorsko-restavratorskih del v fazi priprave kulturnovarstvenih pogojev/Konservatorskega programa, oz. v fazi priprave projektne dokumentacije ni bilo mogoče predvidevati ali definirati, morajo biti le-ti usklajeni in pisno potrjeni s strani ZVKDS OE Celje pred samo izvedbo del.

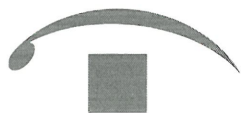
Ob izvedbi gradbeno-sanacijskih in konservatorsko-restavratorskih posegov lahko pride do novih znanstvenih spoznanj in ugotovitev, kar lahko spremeni metode, uporabljene materiale in obseg posegov. V tem primeru ZVKDS, OE Celje izda dopolnitev kulturnovarstvenih pogojev.

Gradbeno sanacijske in konservatorsko-restavratorske posege na kulturnem spomeniku lahko izvajajo le usposobljeni izvajalci z referencami na objektih kulturne dediščine.

Skladno s 1. alinejo 1. odstavka 12. člena Sklepa o ustanovitvi Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine (Ur.l.RS, št. 65/08 in 54/14) potrjuje reference projektantov in drugih specializiranih del v okviru ugotavljanja strokovne usposobljenosti izvajalcev po 3. odstavku 29. člena ZVKD-1 generalni konservator.

Če se na območju ali predmetu posega najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS (prvi odstavek 26. člena ZVKD-1).

V skladu z drugim odstavkom 30.a člena ZVKD-1 kulturnovarstveno soglasje preneha veljati po

poteku dveh let od njegove pravnomočnosti, razen če se poseg, zaradi katerega je bilo soglasje izdano, začne izvajati v tem roku.

Stroški postopka:

Prvi odstavek 113. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb) določa, da gredo stroški, ki nastanejo organu ali stranki med postopkom ali zaradi postopka, v breme tistega, na katerega zahtevo se je postopek začel. Ker se ta odločba izdaja na zahtevo investitorja, je ZVKDS odločil, da investitor sam krije svoje stroške postopka, stroški organa pa bremenijo ZVKDS.

Ta odločba je takse prosta (22. točka 28. člena Zakona o upravnih taksah, Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš in 189/20 – ZFRO; v nadaljevanju: ZUT).

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Zoper to odločbo je v 15 dneh od dneva vročitve dovoljena pritožba, o kateri bo odločalo Ministrstvo za kulturo. Pritožba se pošlje po pošti ali se vloži neposredno ali ustno na zapisnik na Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Celje, Glavni trg 1, 3000 Celje. Šteje se, da je pritožba vložena pravočasno, če je bila na naslov ZVKDS poslana zadnji dan roka s priporočeno pošto pošiljko. Pritožba je takse prosta (22. točka 28. člena ZUT).

Postopek vodila:
Nataša Podkrižnik, univ.dipl. um. zgod.
konservatorska svetovalka

Milana Klemen, univ. dipl. inž. kraj. arh.
konservatorska svetovalka

Odločila vodja območne enote:
Danijela Brišnik, univ.dipl. arheol.
konservatorska svetnica

Vročiti:

- Investitorju – po pooblaščenju: ELEMENT +, arhitekturno projektiranje d.o.o., Brezje ob Slomu 16, 3232 Ponikva – OSEBNO